ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ŞI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI” DIN BACĂU
FACULTATEA DE LITERE
Str. Spiru Haret, nr. 8, Bacău, 600114
Tel./ fax ++40-234-588884
www.ub.ro; e-mail: litere @ub.ro

P R O G R A M A

PENTRU

DIDACTICA DISCIPLINEI LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

G R A D U L D I D A C T I C I I

PROFESORI

(Programa conține informații originale și adaptate după programele elaborate/aprobate de Ministerul Educației Naționale în perioada 2008-2013)

Competențe generale:

1. Analizarea programelor şcolare de limba şi literatura română în vederea aplicării personalizate a acestora în procesul didactic.
2. Aplicarea adecvată a unor strategii şi metode specifice disciplinei care să reflecte o abordare centrată pe elev, pe formarea complexă a personalității acestuia.
3. Aplicarea unor instrumente şi metode de evaluare diverse pentru evaluarea competențelor specifice disciplinei limba şi literatura română.

Valori şi atitudini:

- Manifestarea preocupării pentru perfecționarea continuă în domeniul didacticii disciplinei.
- Deschidere către experimentarea unor metode noi de predare-învățare-evaluare.
- Adaptarea întregii activități didactice la nevoile şi interesele elevilor.

Competențe generale	*Competențe specifice*	*Conținuturi*
1. Analizarea programelor şcolare de limba şi literatura română în vederea aplicării personalizate a acestora în procesul didactic.	1.1. Analiza abordării pe verticală a disciplinei, reflectată în programele şcolare la nivel de competențe, valori şi atitudini şi conținuturi.	• Harta conținuturilor celor trei domenii - limbă, comunicare, literatură – în programele de gimnaziu şi de liceu pentru limba şi literatura română. • Progresia rezultatelor aşteptate de la un ciclu şcolar la altul, de la un an şcolar la altul. • Puncte tari şi puncte slabe ale programelor de limba şi literatura română.
	1.2. Analiza unor modalități de integrare a domeniilor specifice disciplinei (limbă, literatură, comunicare).	• Modalități de integrare a conținuturilor din domeniile specifice disciplinei (limbă, comunicare, literatură) în cadrul procesului de învățare-predare-evaluare. • Abordarea integratoare – justificări; dificultăți; avantaje.
	1.3. Compararea programelor de limba şi literatura română cu programe din aria curriculară sau din alte arii în vederea identificării punctelor comune şi a discontinuităților.	• Relația dintre programele de limba română şi programe din aceeaşi arie curriculară sau din arii diferite. • Continuități şi discontinuități în ceea ce privește: conținuturile, obiectivele / competențele vizate, metodologia sugerată (metode de predare-învățare, metode şi instrumente de evaluare).
	1.4. Analiza programelor prin raportare la documentele de politici lingvistice la nivel european.	• Principii promovate de Consiliul Europei: plurilingvism, diversitate lingvistică, comunicare interculturală, cetățenie democratică, învățare pe tot parcursul vieții, coeziune socială. • Proiecte europene ce vizează studiul limbilor şi al literaturii.
2. Aplicarea adecvată a unor strategii şi metode specifice disciplinei care să reflecte o abordare centrată pe elev şi pe formarea complexă a personalității acestuia.	2.1. Analiza aplicării unor metode specifice învățării active în domeniul disciplinei limba şi literatura română.	• Rolul metodelor active în procesul de predare-învățare-evaluare. Exemplificări; limite şi avantaje ale metodelor active. • Rolul metodelor ce stimulează creativitatea în toate domeniile disciplinei (limbă, comunicare, literatură). Exemplificări; limite şi avantaje ale activităților de creativitate propuse în clasă sau ca teme de rezolvat

		acasă. • Strategii şi metode specifice gândirii critice, învățării prin cooperare, învățării prin experiență. Aplicarea acestora în domeniile disciplinei limba şi literatura română (limbă, comunicare, literatură). • Modele specifice disciplinei: modelul cultural, modelul lingvistic, modelul dezvoltării personale. Exemplificări; limite şi avantaje ale acestora.
	2.2. Proiectarea şi analiza unor activități de învățare complexe, care pot conduce la formarea competențelor specifice disciplinei	• Procese ale lecturii: conturarea orizontului de aşteptare, comprehensiune, analiză şi interpretare, extinderi. • Etape ale redactării textului non-literar: documentarea, planul de idei al lucrării, redactarea primei forme, verificarea şi corectarea, editarea formei finale; producerea de text literar: alegerea temei, scrierea liberă, ciornele succesive, corectarea, editarea. • Modalități de realizare a unor activități complexe de comunicare orală şi scrisă: dezbaterea şi studiul de caz. • Opționale de aprofundare, de extindere, ca disciplină nouă, şi opțional integrat.
3. Aplicarea unor instrumente şi metode de evaluare diverse pentru evaluarea competențelor specifice disciplinei limba şi literatura română.	3.1. Analiza avantajelor şi limitelor de aplicare a unor instrumente şi metode de evaluare tradiționale şi alternative.	• Avantajele şi limitele metodelor tradiționale şi alternative de evaluare. • Avantajele şi limitele unor instrumente de evaluare (chestionare, grile de evaluare a comunicării orale sau scrise, teste de evaluare sumativă etc.). • Adecvarea metodelor de evaluare la finalități şi conținuturi. • Folosirea diversificată a formelor, metodelor şi instrumentelor de evaluare tradiționale şi complementare.
	3.2. Analiza unor probe de evaluare prin corelare cu finalitățile unei programe şcolare a disciplinei.	• Structura probelor de evaluare propuse pentru testarea națională şi pentru bacalaureat. • Rolul itemilor din structura probelor în evaluarea competențelor specifice disciplinei: competența lingvistică, competența literară sau culturală, competența de comunicare.

		• Relația curriculum – evaluare (inclusiv evaluarea prin examene) din perspectiva finalităților, a obiectivelor / competențelor programelor şcolare de limba şi literatura română.

Bibliografie

Avram Mioara, *Gramatica pentru toți,* ediția a II-a, Bucureşti, Humanitas, 1997.

Borchin, Mirela (coord.) – *Comunicare şi argumentare. Teorie şi aplicații,* Timişoara, Editura Excelsior Art, 2007.

Cartojan, N. – *Istoria literaturii române vechi*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1980

Călinescu, G., - *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1982

Călinescu G., - *Opera lui Mihai Eminescu*, vol.I-II, E.P.L., Bucureşti, 1969

Călinescu, G. – *Ion Creangă. Viața şi opera* , E.P.L., Bucureşti, 1964

Crohmălniceanu, Ov. S.- *Cinci personaje în cinci feluri de lectură*, Ed. Cartea Românească, 1984

Curriculum Național. Programe şcolare pentru clasele a V-a – a XII-a. (site-ul Ministerului Cercetării, Educației şi Tineretului, www.edu.ro, secțiunea Preuniversitar, Programe, Aria curriculară Limbă şi comunicare)

*** Dicționarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, ed. a II-a, Bucureşti,

*** Dicționarul general al literaturii române, Ed.Univers enciclopedic, vol.I-V, Bucureşti, 2003-2009

*** Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuație, ediția a V-a, Bucureşti, Ed. Univers Enciclopedic, 1995.

Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limba şi literatura română. Învățământ primar şi gimnazial, M.E.E., C.N.C., Bucureşti, Editura Aramis Print, 2002.

Ghid metodologic. Aria curriculară Limbă şi comunicare. Liceu, M.E.C., C.N.C., Bucureşti, Editura Aramis Print, 2002.

Goia, Vistian – *Didactica limbii şi literaturii române pentru gimnaziu şi liceu,* Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

*** *Gramatica limbii române* , ed. A II-a, vol. I,II, Bucureşti, Ed. Academiei, 1966.

Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1986.

Lectura. Repere actuale. Lucrările simpozionului național de didactică a limbii şi literaturii, ediția a V-a, 3-4 decembrie 2004, coordonatori Alina Pamfil şi Monica Onojescu, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Ştiință, 2005.

Limba şi literatura română. Perspective didactice, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2005 (primele trei capitole, pp. 9-102).

Limbă şi literatură, revistă a Societății de Ştiințe Filologice (în special rubrica *Didactica modernă).*

Manolescu, N., *Istoria critică a literaturii române*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1990

Manolescu, N., *Arca lui Noe*, vol. I-II-III, Ed. Minerva, Bucureşti, 1980,1981, 1983.

Norel, Mariana, *Curriculum la decizia şcoli la limba şi literatura română*, Ministerul Educației şi Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural, 2007. (Volumul se găseşte în bibliotecile universităților din țară.)

Pamfil, Alina, *Limba şi literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise,* Editura Paralela 45, 2003.
Pamfil, Alina, *Studii de didactica literaturii,* Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2006.
Pamfil, Alina, Tămâian, Ioana, *Studiul limbii şi literaturii române în secolul XX. Paradigme didactice,* Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2005.
Parfene, Constantin, *Metodica studierii limbii şi literaturii în şcoală. Ghid teoretico-aplicativ,* Iaşi, Editura Polirom, 1999.
Perspective, revistă de didactica limbii şi literaturii române a Asociaţiei Naţionale a Profesorilor de Limba şi Literatura Română „Ioana Em. Petrescu", Cluj-Napoca (www.anpro.home.ro).
Sarivan, Ligia, Cerkez Matei, *Didactica ariei curriculare Limbă şi comunicare,* Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Proiectul pentru Învăţământul Rural, 2005. (Volumul se găseşte în bibliotecile universităţilor din ţară.)
Sâmihăian, Florentina, *Investigarea şi stimularea interesului pentru lectură al elevilor,* Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Proiectul pentru Învăţământul Rural, 2007. (Volumul se găseşte în bibliotecile universităţilor din ţară.)
Sâmihăian, Florentina, Mariana Norel, *Didactica limbii şi literaturii române,* I (2005) şi II (2006), Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Proiectul pentru Învăţământul Rural (Volumele se găsesc în bibliotecile universităţilor din ţară).
Secrieru, Mihaela, *Didactica limbii române. Pentru studenţii Facultăţilor de Litere şi pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat, grade didactice,* ediţia a III-a, Iaşi, Editura Sedcom Libris, 2006.
Site-ul Consiliului Europei, Departamentul de Politici lingvistice, www.coe.int/lang (accesibil în franceză şi în engleză) – pentru conceptul de *bildung* şi pentru a vă informa în legătură cu ultimele proiecte europene în domeniul limbii şi literaturii.
Stan, Mihail (coord.), *Ghid de evaluare. Limba şi literatura română,* Bucureşti, Editura Aramis, 2001.
Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, vol. I-IV, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1974-1989.
Şerbănescu, Andra – *Cum se scrie un text?,* ediţia a II-a, Iaşi, Editura Polirom, 2001.
Zaciu, Mircea, Marian Papahagi şi Aurel Sasu – *Dicţionarul scriitorilor români*, vol.I-IV, Editura Fundaţiei Culturale Româneşti/Albatros, Bucureşti, 1995-2002
Zafiu, Rodica, *Poezia simbolistă românească* (antologie şi analize), Humanitas, Bucureşti, 1996.

COLECTIVUL DE ELABORARE

Coordonare generală:

Prof. univ. dr. Vasile Spiridon

Autori:

Conf. Dr. Ioan Dănilă

Lector dr. Lumini□a Drugă

Lector dr. Nicoleta Popa

Lector dr. Violeta Popa

Lector dr. Adrian Jicu